

B.A. Sem.-5 Examination

CC-303

Sanskrit

March-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. अध्यासं लक्षणं आपी, प्यातिपंचकं समञ्जसो.

14

Explain ख्यातिपञ्चक, giving the characteristics of अध्यास.

अथवा/OR

1. सूत्र-अधिकरणं अने भाष्ये विशे सविस्तृतं नोधं लभो.

Write a detail note on सूत्र-अधिकरणं and भाष्ये.

2. नीयेना गद्यभंडोनुं हार्दं स्पष्टं करो.

14

Evaluate the following paragraphs.

(1) युष्मदस्मत्प्रत्ययगोचरयोर्विषयविषयिणोस्तमः प्रकाशवद् विरुद्धं स्वभावयोरितरेतरं भावानुपपत्तौ सिद्धायां तद्धर्माणामपि सुतरामितरेतरभावानुपपत्तिः, इत्यतोऽस्मत्प्रत्ययगोचरे विषयिणि चिदात्मके युष्मत्प्रत्ययगोचरस्य विषयस्य तद्धर्माणां चाध्यासः, तद्विपर्ययेण विषयिणस्तद्धर्माणां च विषयेऽध्यासो मिथ्येति भवितुं युक्तम् ।

(2) जातुमिच्छा जिज्ञासा । अवगतिपर्यन्तं ज्ञानं सन्वाच्याया इच्छायाः कर्म, फलविषयत्वादिच्छायाः । ज्ञानेन हि प्रमाणेनावगन्तुमिष्टं ब्रह्म । ब्रह्मावगतिर्हि पुरुषार्थः, निःशेषसंसारबीजाविद्याधनार्थनिर्बर्हणात् । तस्मात् ब्रह्म विजिज्ञासितव्यम् । तत्पुनर्ब्रह्म प्रसिद्धमप्रसिद्धं वा स्यात् ।

अथवा/OR

2. 'जन्माद्यस्य यतः।' - 1.1.2 सूत्रं समञ्जसो.

Explain 'जन्माद्यस्य यतः।' 1.1.2 सूत्रं

3. नीयेना गद्यभंडोनुं हार्दं स्पष्टं करो.

14

Evaluate the following paragraphs.

(1) तु-शब्दः पूर्वपक्षव्यावृत्त्यर्थः। तत् ब्रह्म सर्वज्ञं सर्वशक्तिं जगदुत्पत्तिस्थितिलयकारणं वेदान्तशास्त्रादेवावगम्यते । कथम्, समन्वयात् । सर्वेषु हि वेदान्तेषु वाक्यानि तात्पर्येणैतस्यार्थस्य प्रतिपादकत्वेन समनुगतानि । 'सदेव सोम्येदमग्र आसीत्'। 'एकमेवाद्वितीयम्' (छान्दो. 6/2/1) ।

(1.7.2)

(2) ननु ज्ञानं नाम मानसी क्रिया । न । वैलक्षण्यात् । क्रिया हि नाम सा, यत्र वस्तुस्वरूपनिरपेक्षैव चोदयते, पुरुषचित्तव्यापाराधीना च । यथा- 'यस्यै देवतायै हविर्गृहितं स्यातां मनसा ध्यायेद्वषट्करिष्यन्' इति । 'संध्यां मनसा ध्यायेत्' (ऐ. ब्रा. 3-8-1) इति चैवमादिषु । ध्यानं चिन्तनं यद्यपि मानसं, तथापि पुरुषेण कर्तुमकर्तुमन्यथा वा कर्तुं शक्यं, पुरुषतन्त्रत्वात् ।

अथवा/OR

3. शास्त्रयोनित्वात्। - 1.1.3 सूत्रने विस्तारथी समजवो.

Explain in detail 'शास्त्रयोनित्वात्'- 1.1.3 सूत्र

4. यतुःसूत्रीना आधारे शांकरवेदान्तना मुभ्य सिद्धान्तोनी यर्या करो.

14

Discuss the main principles of शांकरवेदान्त based on चतुःसूत्री।

अथवा/OR

4. शंकराचार्यना जिवन अने कवन विशे विस्तारथी नोध लभो.

Write a Detail note on the life and literary works of Shankaracharya.

5. नीचेनी जाली जग्या योग्य विकल्प पसंद करी पूरो. (गमे ते सात)

14

Fill in the blanks by choosing the appropriate option. (Any seven)

(1) ब्रह्मसूत्र शांकरभाष्यमां.....अधिकरणो आवेला छे. (187, 191, 255)

(2) पंडितो अध्यासने..... नामथी ओज्जे छे. (अविद्या, कर्म, विद्या)

(3) ऋग्वेदादि शास्त्रनुं कारण छे. (जिव, जगत, ब्रह्म)

(4) जातुमिच्छा इति.....। (विवक्षा, जिज्ञासा, पिपासा)

(5) ब्रह्मसूत्रना रचयिता..... छे. (बादरायण, शंकराचार्य, कपिल)

(6) रामानुजाचार्यनो.....मत प्रसिद्ध छे. (शुद्धद्वैत, केवलाद्वैत, विशिष्टाद्वैत)

(7) जन्मादि पदमां.....समास छे. (द्वन्द्व, बहुव्रीहि, कर्मधारय)

(8) शंकराचार्यना पदशिष्यनुं नामहतुं. (मंडनमिश्र, प्रभाकर, कुमारिल भट्ट)

(9) सर्वत्र आस्तिकता.....। (श्रद्धा, दया, उपरतिः)

(10) न्याय दर्शनना प्रणेता मुनि छे. (जैमिनि, कणाद, गौतम)

(11) प्रस्थानत्रीमां अेक प्रस्थान..... छे. (वेद, उपनिषद, स्मृति)

(12) वेदान्तमां शंकराचार्यनो लोकप्रिय प्रकरण ग्रंथ..... छे.

(वाक्यसुधा, विवेकचूडामणि, आत्मबोध)